Copyright © Ray Celestin 2014

First published in Great Britain in 2014 by Mantle an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers Limited

Translation © Silvie Mitlenerová, 2018

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2018

ISBN 978-80-7505-

NEW ORLEANS, KVĚTEN 1919

John Riley doklopýtal do redakce neworleánských novin *Times–Picayune* o hodinu a půl později, než měl začít s prací. Posadil se ke stolu, pomalu a dlouze se nadechl a pozvedl oči, aby se rozhlédl po místnosti. I v tom zmámeném stavu si všiml, jak po něm kolegové pokukují, a uvažoval, jak neupraveně asi vypadá. Uplynulou noc strávil venku, v obvyklém lokále na Elysejských polích, a teď si sáhl na obličej, aby se ujistil, že se už nepotí. Když se jeho prsty otřely o minimálně dva dny staré strniště, ucítil osten lítosti nad tím, že před příchodem nevyhledal zrcadlo.

Pohlédl na svůj pracovní stůl a pohled se mu zastavil na psacím stroji. Jeho černý kovový rám, jeho půlměsíc typových pák, jeho páčky a klávesy, to všechno způsobovalo, že ta věc člověka jaksi odrazovala, chladná, tvrdá, jako z jiného světa, a on si uvědomil, že není dostatečně v kondici na to, aby mohl už teď začít psát. Bude potřebovat pár kafí a krabičku cigaret – a možná brandy k obědu – než se bude moct pokusit o cokoliv, co vyžaduje plně funkční mozek, pročež se rozhodl, že zbývající díl dopoledne zabije něčím, co práci připomíná. Vstal a klopýtal k bedně, kde se shromažďovaly dopisy pro redaktora. Popadl jich tolik, kolik unesl, přitiskl si je k hrudi a vrátil se na své místo.

Byla tam obvyklá korespondence od rozčilených obyvatel, stěžovatelů, všeználků a těch, kteří používali stránku dopisů čtenářů jako fórum pro vzájemné hádky. Vybral k otištění několik delších lamentací, protože snáze zaplnily stránku, a pak zalistoval v dopisech od lidí, kteří tvrdili, že spatřili Sekerníka. Vraždění začalo před několika měsíci a redakce byla zahlcená dopisy od znepokojených občanů přísahajících, že jej spatřili na cestě za tou či onou vraždou. Riley vzdychl a zauvažoval, proč tito lidé posílají takové věci do novin, a ne na policii. Zapálil si cigaretu a zvedl nejvrchnější dopis z hromady. Obálka vypadala neobvykle, tenká jako rýžový papír, zcela bez informací o odesilateli, a adresa novin byla napsaná pavoučím škrabopisem, nějakou špatně nanesenou tekutinou barvy rzi, o níž doufal, že je to inkoust. Potáhl z cigarety a nehtem obálku otevřel.

Peklo, 6. května 1919

Drahý smrtelníku,

nikdy mě nechytili a nikdy mě nechytí. Nikdy mě neviděli, neboť jsem neviditelný jako ovzduší, které obestírá tvou planetu. Nejsem lidská bytost, nýbrž duch a démon z nejžhavějšího pekla. Jsem ten, jehož vy neworleánští a vaše pošetilá policie nazývají Sekerníkem.

Až se mi zachce, přijdu a vyžádám si další oběti. Sám vím, kteří lidé by jimi měli být. Nezanechám žádnou stopu s výjimkou své krvavé sekery, potřísněné krví a mozky těch, jež pošlu na onen svět, aby mi dělali společnost.

Pokud chceš, můžeš uvědomit policii, aby byli opatrní a nesnažili se mne dráždit. Samozřejmě, jsem rozumný duch. Nijak mě neuráží způsob, jakým v minulosti vedli svá vyšetřování. Po pravdě řečeno,

chovali se tak strašlivě hloupě, že to nepobavilo jen mne, ale také Jeho Satanskou Výsost, Franze Josefa atd. Ale pověz jim, ať se mají na pozoru. Nedovol jim, aby se pokoušeli odhalit, kdo jsem, protože by pro ně bylo lepší, kdyby se vůbec nebyli narodili, než aby zapříčinili Sekerníkův hněv. Nemyslím si, že je potřeba zmiňovat toto varování, protože jsem si jistý, že se mi policie vždy vyhne, tak jako tomu bylo dosud. Jsou moudří a vědí, jak se vyvarovat jakékoli újmy.

Vy, obyvatelé New Orleansu, mě nepochybně považujete za nanejvýš strašlivého vraha, což také jsem, ale kdybych chtěl, dokázal bych být ještě mnohem horší. Kdybych si přál, mohl bych vaše město poctít návštěvou každou noc. Podle libosti bych mohl přivést na onen svět tisíce vašich nejlepších občanů, neboť mne pojí blízký vztah s Andělem Smrti.

Nuže, v nejbližší noci na úterý, přesněji v 00:15 (pozemského času) se chystám proletět nad New Orleansem. Ve své nekonečné dobrotě učiním vašemu lidu následující skromný návrh.

Mám ve velké oblibě jazzovou hudbu a přísahám při všech ďáblech podsvětí, že v onom okamžiku, který jsem právě zmínil, budou ušetřeni všichni ti, v jejichž domovech bude naplno vyhrávat jazzová hudba. Jestliže u sebe každý nechá hrát jazzovou kapelu, inu, tím lépe pro vás, lidé. Jedna věc je jistá: někteří vaši lidé, kteří nebudou úterní noc trávit ve víru jazzu (budou-li zde tací), poznají sekeru.

Neboť cítím chlad a toužím po teple svého rodného Tartaru, a navíc je pomalu na čase, abych opustil váš pozemský domov, ukončím své pojednání. S nadějí, že tento list otisknete a že vám dobře poslouží, se loučí nejodpornější duch, jaký kdy existoval, existuje či existovat bude ve skutečnosti i v říši fantazie,

Sekerník

Riley potáhl z cigarety, odložil dopis a přemýšlel, jestli je jeho autorem opravdu Sekerník, a pokud ne, kdo jiný by ksakru něco takového posílal do novin. Ať už je to autentické, nebo ne, byl by hřích to neotisknout. Riley se zašklebil a vstal. Kolegové se po něm otáčeli, jak si to štrádoval do šéfredaktorovy kanceláře. Ani ho nenapadlo, zda by to před otištěním neměl ohlásit úřadům – v podobných případech bylo lepší se později omlouvat než prosit o povolení. Otisknou to, město si to přečte a nastane chaos, načež se v New Orleansu pravděpodobně rozjede nejbáječnější noc, jakou kdy tohle město zažilo.

ČÁST 1

1

O MĚSÍC DŘÍVE

Na západě francouzské čtvrti, v předměstském slumu, kterému místní obyvatelé říkali Battlefield neboli Bitevní pole, se černošské pohřební procesí prodíralo břidlicovým leskem mlžného úsvitu. Z pozůstalých se skloněnými hlavami, oblečených v tmavých šatech a závojích, zbývaly jen stíny, které mizely v mlze a zase se zjevovaly, a vypadalo to jako procesí duchů, již jako by se všichni zároveň přesouvali na břeh Hádu.

Pohřeb započal těsně po východu slunce, kdy vynesli rakev z domu smutku, položili ji na nosítka a truchlící se shromáždili na ulici. Když bylo všechno připraveno, kapelník dlouze a pronikavě zapískal a pět žesťových kapel, které ten den měly práci, nasadilo pomalou, vleklou verzi „Blíž k tobě, Bože můj".

Kapelník, vznešený starý muž s vážnou tváří, v cylindru, fraku a jasně žlutých rukavicích, se otočil na patě a vedl průvod ulicemi, kde dlažbou prorůstala tráva. Hned za ním se ubírala nosítka tažená koněm a zakrytá saténem; černá pera se třepotala ve větru. Potom kráčeli nejbližší pozůstalí a štkali do kapesníků, následovalo je oněch pět žesťových kapel, všichni hudebníci v cylindrech a fracích,

kabáty zdobené epoletami a střapci. Úplně vzadu průvod uzavíral dav sympatizantů, smutečních hostů a otrhaných dětí z ulice známých jako *druhá řada*: rošťáků, kteří neměli nic jiného na práci než celé dny pochodovat za průvody po městě, i kdyby to znamenalo nechat se zlákat třeba Sirénou na jeden z mnoha městských hřbitovů.

Pohřbívaný muž byl členem mnoha černošských spolků – Klubu Zuluů pro sdružování a zábavu, řádu Odd Fellows, Diamantových šviháků, Mladých mužů pro dvacátá léta, Kolotočové společnosti – a na cestě na hřbitov se procesí zastavilo u zasedací síně každého spolku, aby jeho členové mohli dát svému bratrovi poslední sbohem. Poté se průvod opět vydal ke hřbitovu a písně byly čím dál tím melancholičtější. Když nosítka prošla hřbitovní bránou, všechny nástroje se vytratily kromě virblu, který udržoval sklíčený osamělý rytmus – paličky byly ovázané kapesníkem, aby napodobily barvu tónu vojenských tympánů. A když procesí konečně dorazilo k hrobce, buben rovněž utichl, a na okamžik zavládlo ticho.

Následně kněz zahájil bohoslužbu a jeho hlas se mísil se ševelícím větrem. Když skončil, rodina hodila na hrob hlínu, jeden po druhém; onen proces měl svůj vlastní rytmus a své tempo. Poslední truchlící hodil svou hrst hlíny, drny zaduněly o rakev a svezly se po jejích bocích a dav se v očekávání obrátil ke kapelníkovi, jenž stál pár metrů od nich, třásl se na hrbolatém pruhu země a vítr mu pleskal záložkami kalhot.

Starý muž velkýma kalnýma očima opětoval jejich pohledy a po několika dlouhých vteřinách, kdy ticho rušil jen vítr, pokývl, zdvihl ruku k hrudi a otočil si šerpu přehlídkovou stranou ven, stranou, z níž svítil oslnivě barevný africký vzor z červených, zlatých

a zelených kostek a zářil v mlze. Jako mávnutím proutku, jako by je posedl nějaký duch, pohřeb se proměnil. Členové spolků obrátili členské odznaky, kapela otočila saka naruby, na tvářích se vyrojily úsměvy, kapelník písknul na píšťalku a než se dav vzpamatoval, už zněla hudba k tanci – necudná, hlučná a ironická volba: „Oh Didn't He Ramble". Hornisté duli, druhá řada tančila mezi hroby a členové spolků otvírali lahve bourbonu a piva, aby připili zesnulému. Karnevalová atmosféra prostoupila průvod a nadnášela ho, zatímco se proplétal hřbitovem zpět do ulic, kde se k oslavám přidávali další lidé, a čím dál větší banda kamarádů z mokré čtvrti se vracela na pohřební hostinu.

Jak se pohřební procesí loudalo městem a předvádělo svůj dobře nazkoušený hudební a pohybový rituál, zaujatě je přitom pozoroval devatenáctiletý žabec v šatech barvy červené papriky, známý pod jménem Ida Davisová. Nedalo jí moc práce pohřeb najít: zvuk cestoval po New Orleansu, plochém, dřevěném městě s nízkými budovami, otevřenými prostranstvími, řekami a jezery bez větších překážek. Její otec, sám hudebník, se o tom jevu často zmiňoval a tvrdil, že to vypadá, jako by to město bylo přímo postavené do podoby nástroje k šíření hudby. Když začala hrát kapela – a že neworleánské kapely za to uměly vzít – bylo to slyšet po celém městě.

A tak šla, kam ji uši vedly, až nalezla procesí, a nyní ho sledovala s nesouhlasným mračením. Ne že by pohrdala opilými truchlícími, těmi, co se přišli zadarmo pobavit, nebo snad otrhanými dětmi ulice z druhé řady. Spíš ji rmoutila ironie toho všeho. V Louisianě dostávali černoši jen málokdy možnost vyjádřit svou kulturu otevřeně a pohřeb poskytoval vzácnou příležitost se veřejně ukázat, tehdy se ušlápnutí dočkali oslavného zacházení a Ida se mračila právě kvůli

tomu: že jediná chvíle, kdy se mohlo s černochem nakládat vznešeně, nastala tehdy, kdy dotyčná nebo dotyčný už ani nebyli naživu, aby to mohli docenit.

Sestoupila z chodníku a vydala se podél zástupu truchlících, přejížděla pohledem tváře hudebníků a hledala svého nejlepšího kamaráda, možná jediného kamaráda: mladého buclatého dechaře u druhého kornetu, který ještě nezačal vyslovovat své jméno francouzsky jako *Lui* a Idě a všem ostatním v Battlefieldu byl stále známý jako Malej Lewis Armstrong.

Všimla si ho dost brzy v čele procesí, jak s ostatními hraje svižnou verzi „High Society". Lewis ji zahlédl a pozvedl obočí, pak – aniž se spletl v rytmu nebo v notách – zadul složitou fanfáru namísto pozdravu. Někteří v davu opile zajásali a Lewis podal svůj kornet jednomu z otrhaných dětí, bosému capartovi v otrhané bílé košili.

Vystoupil z řady a blížil se k ní, krok omezený příliš malými oblekovými kalhotami, které měl na sobě. Lewisovi táhlo na devatenáct, byl baculatý, měl tmavou pleť a kulatý obličej, jenž tvořil dokonalou kolébku pro příznačný úsměv. Ida byla jeho protikladem téměř ve všem – štíhlá a rozvážná, s pletí jen o ždibec tmavší než mléko a obličejem ve tvaru mandle, za nímž se lidé otáčeli. Byla také poněkud introvertní; její plachost působil fakt, že se narodila s natolik světlou kůží, že mohla být považována za bílou. Tahle vlastnost jí v Battlefieldu nadělala jen málo přátel.

Lewis smekl klobouk a usmál se. „Ahoj Ido," pozdravil, „jak je?"

Měl měkký a hluboký hlas, zdrsnělý tabákem a kořalkou, a Idu překvapilo, že v něm neslyší ani náznak odtažitosti nebo zvědavosti. Neukázala se u něj celé měsíce, a teď se ze všech možných končin zjevila zrovna v Battlefieldu, bez ohlášení a s trapným pocitem.

„Mám se fajn," odpověděla a opatrně se usmála. Přišla za ním pro laskavost, poprosit ho o pomoc s pátráním. Ale teď, když se sešli, si nebyla úplně jistá, jak svůj požadavek formulovat. Neviděli se už hodně dlouho a bylo složité si povídat přes hluk kapel, které rozehrávaly hlasité crescendo čím dál méně sladěné verze „High Society".

Lewis na ni mrknul zmateným pohledem a ona vytušila, že uhodl, že se něco děje.

„Jestli si chceš popovídat," navrhl, „můžeme se potkat pak na slavnosti."

Ida doufala, že se slavnosti vyhne.

„Jasně," souhlasila, zřetelně artikulujíc přes hudbu. „Kde to bude?"

Lewis se na ni usmál a v očích mu zajiskřilo. „Prostě následuj kapelu," řekl a pokrčil rameny, a než se Ida vzpamatovala, oba se tomu zahihňali. Pokynul jí a zaběhl zpět do průvodu. Kapela nasadila úvod polky „Škoda lásky" a Ida sledovala, jak děcko podalo Lewisovi kornet zpátky. Pak se její kamarád vrátil na místo a vplynul do tmavě oblečeného průvodu, který se opile valil ulicí a jeho výbuch hudby a hluku se zase rozplynul v mlze.